

Mehiläishoitajaksi kasvamassa

Tarina siitä, miten meille tuli mehiläisiä ja
miten se vei mennessään.

Mehiläiset Saapuvat

Minä olen Anu ja olen mehiläishoitaja.

Aloitan tämän kuten elokuvissa aina AA-kokouksissa – onhan tämä mehiläishoito vähän samanlainen tauti, alkaa usein ajatuksella ”jos nyt 1 tai 2 pesää” – ja kohta perheen mielestä kesällä ei muuta tehdäkään kuin hoidellaan mehiläisiä ja loppukesästä huusholli on tahmeana hunajasta.

Meidän perheen mehiläishomma lähti liikkeelle, kun mieheni 50-vuotispäivä lähestyi ja mietin jotain mieleenpainuvaa lahjaa.

Mieheni oli joskus maininnut, että sitten eläkkeellä olisi kiva vaikka hoidella mehiläisiä. Työkaveri oli kuollut vähän aikaisemmin, häneltä jäi ne 50-v juhlat pitämättä – ajattelin että parasta elää hetkessä – ja soitin Juvalaiselle mehiläishoitajalle Jukka Sikkilälle ja ostin häneltä 2 pesää miehelle lahjaksi.

Tämä tapahtui kevättalvella, miehen juhlat olivat kesäkuun alussa.

No niin – koska kyseessä olivat kuitenkin elävät eläimet, piti niiden hoitoon perehtyä etukäteen. Netistähän löytyi sitten vaikka mitä, SML:n avoimet sivut tulivat tutuksi – ja sitten löysin Janne Jokisen mehiläisenhoitosivut, jotka olivat aivan mahtava apu. Tietenkin lainasin kirjastosta ”Mehiläisen hoitoa käytännössä”-kirjat ja sain paljon neuvoja myös Jukalta ja hänen Pirjo-vaimoltaan.

Tilasin Mesimestarilta puvut meille molemmille sekä savuttimen ja pesätaltan.

Tämä kaikki tapahtui mieheltä salaa – kyseessähän oli iso yllätys.

Pesät siirrettiin meille toukokuun puolessa välissä – mies vähän ihmetteli, kun iltakahvivierraiden saapuminen meni niin myöhään, sovittuna päivänä oli kovin lämmintä ja mehiläiset lentelivät myöhään.

Täytyy sanoa, että kerrankin onnistuin yllättämään miehen täydellisesti – ja näin meistä oli tullut mehiläishoitajia.

Elämäniloiset mehiläiset

Olin ostanut kaksi pesää, koska ajattelin, että mehiläiset kuolevat helposti. Ei olisi tarvinnut – tämä kanta oli erittäin ”elämäniloinen” eli niillä oli vahva parveiluvietti.

Nämä ostamani pesät olivat tullessaan erittäin vahvoja – onneksi sain hoitoneuvoja, opastusta ja apua Latviassa mehiläishoitoa opiskelleelta Airalta, jolla on myös mehiläisiä.

Airan avulla saatiin parveilua estettyä (kesä 2012 oli sateinen) ja loppupelissä talvelle lähti 5 pesää.

Hunajaa tuli pari ämpärillistä – se tuntui silloin hurjan isolta määrältä.

Kun omaa hunajaa oli, sitä alettiin käyttämään sokerin sijaan kaikkialla – ja pian olimme koko perhe tulleet aivan riippuvaisiksi hunajasta.

Nykyään ihmettelemme, miten aikaisemmassa elämässä tulimme toimeen ilman.

Liika on liikaa

Seuraavina parina kesänä mehiläismäärä kasvoi hallitsemattomasti, koska en saanut niitä kuolemaan talvella.

Olen ollut uskollinen perushoidolle; kesällä leikataan kuhnurikakkuja, pesät hapotetaan muurahais- ja oksaalihapolla ja muistetaan ruokkia tarpeeksi ja ajoissa syksyllä.

Neljäntenä vuonna minulla oli pihan laidalla loppukesästä yli 20 mehiläiskuntaa – eli aivan liikaa.

Hunajaakin tuli, piti ottaa töistä viikon sadonkorjuuloma eikä sekään riittänyt.

Olin ostanut muutamia emoja, mutta nyt oli pakko todeta, että täyskäännös on tehtävä – emomateriaali pitää saada vähemmän parveiluherkäksi ja pesiä on myytävä.

No, näitä elämäniloisia mehiläisiä lähti useammalle, heille kyllä kerrottiin, että emo kannattaa vaihtaa ja sitä ennen olla valppaana parveilun suhteen.

Pesien lisäämiseen tämä kanta oli kyllä hyvä...

Pari ostajaa kertoi kyllä jälkikäteen, että parveiluinto pääsi vähän yllättämään

Asumme eteläisellä Juvalla Koikkalan kylässä – taloamme ympäröi lähes 10 hehtaarin peltoala. Tämä pelto oli pitkään kesannolla eli se niitettiin kerran kesässä. Alue oli mehiläisille hyvin suotuisa. 5 vuotta sitten peltoja alkoi viljelemään luomuviljelijä vaihtelevalla menestyksellä – voisi sanoa, että ohdakkeet, voikukka ja valkoapila yms. viihtyivät edelleen pellossa. Kuluvana kesänä pellot siirtyivät normiviljelyyn joka tarkoittaa tulevaisuudessa viljaa jota on ”suojeltu” rikkakasveilta. Onneksi muut ympäröivät pellot ovat edelleen luomussa ja osittain laitumena.

Emonvaihdot ovat tuoneet rauhan pesille – nykyään minulla on mehiläisiä myös sadonkorjuun yhteydessä (aiemmin osa pesistä muuntui ampaisiksi), parveilu on saatu myös kuriin.

Emot ovat tulleet nyt Veikko Valtaselta Juvalta – hän on pitkän linjan mehiläishoitaja ja emonkasvattaja. Veikon emokantaan on tullut vahvistusta myös Itävallasta ja Saksasta, hänellä on tuontiluvat jos joku sitä mieltii.

Kuten alussa kävi ilmi – mehiläiset ovat mieheni, hän on kuitenkin ulkoistanut niiden hoidon minulle.

Koska olen tällainen tappi, pidän kovasti kevytpesämateriaalista ja siellä farrar-laatikoista. Niitä pystyn kantamaan täytenäkin itsekseen.

Käytän kottikärryjä kaikissa siirroissa ja pyrin siihen, että omat ”isot” pojat ovat kotona kun otetaan loppusato pois – homma ei käy liian raskaaksi kellekään (miehen selkä temppuilee joten en käytä häntä kuin poikkeustapauksissa).

Tällä hetkellä talvelle lähti 8 pesää kahdessa eri tarhapaikassa – se on suht sopiva määrä eikä kesä ole liian stressaava.

Eläinlääkäri ja mehiläishoitaja

Olen oikealta ammatiltani kunnaneläinlääkäri joten työnkuvaani kuuluvat vastustettavat eläintaudit – eli meillä mehiläisissä esikotelomätä.

Sattui sopivasti omien mehiläisten hankintaan, että Pohjois-Savossa oli juuri edellisenä vuonna tämä surullisenkuuluisa yhteisosto mehiläiskurssilla, jonka seurauksena todella moni sai esikotelomädän kaupantekiäisenä.

Päysin tuolloin kesäkuussa -12 seuraamaan esikotelomädän saneeraus ”näytöstä” (olikhohan) Heinävedellä. Tämä oli SML:n järjestämä, Ari Seppälä taisi olla silloin mehiläishoidon neuvojana.

SML (?)järjesti myöhemmin lisäsalissa kurssin mehiläisistä eläinlääkäreille, tuolloin Ari Seppälä kertoi mehiläisistä yleisesti ja Lassi Kauko mehiläisten ongelmista, varroa, esikotelomätä, nosema yms.

Mielenkiinto mehiläisiä kohtaan kasvoi

Bienenvets

Kerran lukiessani Saksaan lähettämäni kudoksenäytteen tutkimustulosta, huomasin sivun alareunassa allekirjoittaneen "tittelin"; Fachtierarzt Pathologie, Fachtierarzt Bienen – eli kyseessä oli patologian ja mehiläisten erikoiseläinlääkäri Heike Aupperle.

Tuumasta toimeen – soitin hänelle (olen opiskellut Saksassa) ja aloitin Saksassa kurssin mehiläisistä kiinnostuneille eläinlääkäreille, samalla pääsin ryhmään "Bienenvets" eli mehiläiseläinlääkärit. Tuossa porukassa on monen tasoisia alan harrastajista kovan tason ammattilaisiin.

Heike Aupperle on tehnyt kirjan "Diagnostic Colours Atlas of Bee Pathology", mukana on meidän "tavis"praktikoiden lisäksi mm. emonkasvattajaeläinlääkäreitä ja virkaeläinlääkäreitä.

Celle

Saksankielisellä alueella on useita eri mehiläistutkimuksen osa-alueisiin suunnattuja omia instituutteja – he järjestävät kerran vuodessa keväällä yhteiset päivät. Osallistuin yhteen tällaiseen Cellessä – erittäin mielenkiintoisia lyhyitä luentoja laajalta alalta. Nämä ovat enemmän ”biologiensaajot”, jossa käsitellään myös muita hyönteisiä.

Silti lämmin suositus tälle tapahtumalle.

Kuvassa on Cellen instituutti – olimme siellä myös Bienenvetsien kanssa kurssilla. Näillä Saksan mehiläisinstituuteilla on kaikilla joku oma vahvuusalue. Cellessä tutkitaan muun muassa siitepölynäytteitä hunajasta eli tutkitaan hunajan alkuperä tai vahvistetaan lajihunaja. He tekevät myös forensista siitepölytutkimusta ihan niin kuin poliisisarjoissa; he olivat käydessämme juuri selvittäneet siitepölyanalyysin avulla, että joku normikuolemalla näyttänyt olikin murha ja poliisi pystyi linkittämään uhrin tappajaansa – ruumis oli siirretty löytöpaikalle – tämä siis uhrin vaatteiden siitepölyanalyysin perusteella.

Olen myös ollut pieneltä osalta mukana SMLn ja Norjan vastaavan järjestön *Melissococcus plutonius* -tutkimuksessa (eurooppalainen toukkamätä), jossa Juvalle siirrettiin pesiä Norjasta. Siellähän tämä on vastustettava eläintauti ja positiiviset tarhat poltetaan kalustoineen päivineen.

Tarhat sijaitsevat todella syrjässä kaikesta Saimaan äärellä ettei niistä ole alueen mehiläisille vaaraa.

Vaikka pesät olivat siirrettäessä positiivisia, ei Veikko Valtanen ole saanut niitä kuolemaan. Pesistä otetut näytteet ovat myös käsittääkseni olleet puhtaita (Maritta ?) – ne tutkitaan Norjassa.

Kahdet viimeiset näytteet odottelevat vastaanoton pakastimessa lähettämistä...

Kiitos mielenkiinnosta

Matkani mehiläisten maailmaan jatkuu.

Kaikenoppinut ei voine olla koskaan – ja kuten sekä Jukka Sikkilä ja Veikko Valtanen ovat todenneet kun joku asia ei ole mennyt putkeen:

”Ensi vuonna osaan varmaan hoitaa mehiläisiä paremmin”

